EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 14. 12. 2018
COM(2018) 829 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o uplatňovaní prílohy XII k služobnému poriadku

PREDBEŽNÁ SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o uplatňovaní prílohy XII k služobnému poriadku

1. PRÁVNY ZÁKLAD

Podľa článku 14 ods. 2 prílohy XII k služobnému poriadku Komisia v roku 2018 predloží Európskemu parlamentu a Rade predbežnú správu o uplatňovaní prílohy XII k služobnému poriadku.

Cieľom tejto predbežnej správy je predstaviť prehľad vykonávania pravidiel na udržiavanie rovnováhy systému dôchodkového zabezpečenia úradníkov EÚ v období 2014 – 2018. Tieto pravidlá sa stanovujú v článku 83a služobného poriadku a v jeho prílohe XII[1].

2. ZÁKLADNÉ PRVKY SYSTÉMU DÔCHODKOVÉHO ZABEZPEČENIA ÚRADNÍKOV EÚ

2.1. Právny základ systému dôchodkového zabezpečenia úradníkov EÚ

Podľa článku 83 služobného poriadku:

- dávky vyplácané v rámci systému dôchodkového zabezpečenia[2] budú hradené z rozpočtu Únie;
- členské štáty spoločne ručia za výplatu dôchodkov a
- úradníci majú na náklady financovania systému dôchodkového zabezpečenia prispieť jednou tretinou.

V článku 83a sa stanovuje, že rovnováha systému dôchodkového zabezpečenia sa zaručí vekom odchodu do dôchodku a sadzbou príspevku do systému. Stanovujú sa v ňom aj postupy na každoročné a päťročné úpravy sadzby príspevku do systému dôchodkového zabezpečenia.

V prílohe XII k služobnému poriadku sa stanovujú poistno-matematické pravidlá na výpočet sadzby príspevku s cieľom zaručiť rovnováhu dôchodkového systému.

2.2. Zásada fiktívneho (virtuálneho) fondu

Systém dôchodkového zabezpečenia úradníkov EÚ je fiktívny (virtuálny) fond s definovanými dávkami, v rámci ktorého sa budúce dôchodky financujú z príspevkov zamestnancov. Aj keď neexistuje skutočný investičný fond, suma, ktorá by sa do tohto fondu vybrala, sa považuje za sumu investovanú do dlhodobých dlhopisov členských štátov a odzrkadľuje sa v dôchodkovom záväzku, ktorý sa zapisuje do ročnej účtovnej závierky Európskej únie. Členské štáty spoločne ručia za úhradu dávok v súlade s článkom 83 služobného poriadku a s článkom 4 ods. 3 Zmluvy o Európskej únii.

Keďže systém dôchodkového zabezpečenia úradníkov EÚ je navrhnutý ako fiktívny fond, budúce dôchodky prispievajúcich osôb sa financujú z príspevkov zamestnancov. Príspevky v skutočnosti pokrývajú náklady na dôchodkové práva za daný rok a žiadnym spôsobom nesúvisia s výdavkami na dôchodky za daný rok. Judikatúrou EÚ sa potvrdzuje, že systém

[1] Podľa článku 83a služobného poriadku sa v jeho prílohe XII stanovujú podrobné pravidlá na udržiavanie rovnováhy systému dôchodkového zabezpečenia úradníkov EÚ.

[2] Dávky vyplácané v rámci systému dôchodkového zabezpečenia úradníkov EÚ sa stanovujú v hlave V kapitole 3 a v prílohe VIII k služobnému poriadku. Dávky v rámci systému dôchodkového zabezpečenia úradníkov EÚ zahŕňajú starobné dôchodky, prevod dôchodkových práv, odchodné, pozostalostné dôchodky a podporu v invalidite.

dôchodkového zabezpečenia úradníkov EÚ je fiktívny fond, a to aj napriek zisteniu, že vykazuje aj určité prvky programov solidarity[3].

Systém dôchodkového zabezpečenia úradníkov EÚ sa líši od systémov dôchodkového zabezpečenia verejných činiteľov väčšiny členských štátov, v rámci ktorých sa sadzba príspevku alebo dávky upravujú tak, aby sa každoročne zabezpečila rovnováha medzi vybratými príspevkami a výdavkami na dôchodky. Ak v tomto type systémov nie je možné dosiahnuť rovnováhu, rozdiel sa financuje z rozpočtu (daní).

Fiktívny fond systému dôchodkového zabezpečenia úradníkov EÚ sa posudzuje každoročne a každých päť rokov, akoby existoval skutočný fond, čím sa ďalej zaručuje jeho dlhodobá udržateľnosť.

2.3. Zásada poistno-matematickej rovnováhy

Rovnováha systému dôchodkového zabezpečenia úradníkov EÚ sa zabezpečuje pravidelnou úpravou sadzieb príspevkov, a pokiaľ je to potrebné, veku odchodu do dôchodku.

Systém dôchodkového zabezpečenia úradníkov EÚ sa riadi zásadou poistno-matematickej rovnováhy. Ročný príspevok úradníkov má pokrývať tretinu práv získaných v príslušnom roku[4], čo zodpovedá budúcim dôchodkom, ktoré títo zamestnanci dostanú po odchode do dôchodku plus (za určitých podmienok) podpore v invalidite a pozostalostnému dôchodku alebo sirotskému dôchodku. Súčasná hodnota príspevkov sa oceňuje pomocou úrokovej diskontnej sadzby, aby sa umožnil tento výpočet[5]. Výpočet teda predstavuje poistno-matematické ocenenie.

Sadzba príspevku na dôchodok je mechanizmus, ktorým sa z roka na rok udržiava rovnováha systému. Automaticky sa upravuje, ak sa poistno-matematickým hodnotením stanoveným v článku 83a služobného poriadku zistí, že je to potrebné na úplné pokrytie dôchodkových práv nadobudnutých v danom roku. Keď zamestnanci následne odvádzajú upravenú sadzbu príspevku, nadobudnú dôchodkové práva za daný rok, ktoré sú chránené zásadou nadobudnutých práv.

3. REFORMA SLUŽOBNÉHO PORIADKU Z ROKU 2013

Európska verejná správa prešla v posledných rokoch dvomi po sebe nasledujúcimi ďalekosiahlymi reformami. Reforma služobného poriadku z roku 2013 zahŕňala niekoľko opatrení, ktoré ovplyvnili fungovanie systému dôchodkového zabezpečenia úradníkov EÚ a vyústili do značných úspor:

- zvýšený vek odchodu do dôchodku (až do 66 rokov),
- zníženie akruálnej dôchodkovej sadzby (z 1,9 % na 1,8 %),

[3] Pozri napríklad vec F-105/05 Wils/Európsky parlament, bod 85 a vec T-439/09 Purvis/Európsky parlament, bod 45.

[4] Článok 83 ods. 2 služobného poriadku.

[5] Sadzba príspevku na dôchodok sa vypočítava tzv. metódou „plánovaného ročného zhodnotenia požitkov“, ako sa to stanovuje v medzinárodnom účtovnom štandarde IPSAS 25 (ktorý sa s účinnosťou od 1. januára 2018 nahrádza štandardom IPSAS 39). Na účely výpočtu sadzby príspevku sa súčet poistno-matematických hodnôt práv, ktoré nadobudli zamestnanci v aktívnom pracovnom pomere (v poistno-matematickej praxi označovaný ako „náklady na službu“), porovnáva s ročným súčtom ich základných platov.

– dvojročné zmrazenie všetkých platov, dôchodkov a prídavkov v rokoch 2013 a 2014 a retroaktívne rozhodnutie zmenšiť úpravy platov v rokoch 2011 a 2012 na minimum[6]. V dôsledku neuplatňovania metódy úpravy platov sa v týchto rokoch nezachoval súbežný vývoj kúpnej sily v porovnaní s vnútroštátnymi zamestnancami verejnej správy,

– obmedzený služobný postup zamestnancov v skupinách AD a AST s obmedzeným prístupom k vyšším stupňom,

– vytvorenie nižších platových tried pre administratívne funkcie účinným znížením ich odmien o 13 až 40 %,

– predĺženie pracovného času všetkým zamestnancom o 2,5 hodiny týždenne na 40 hodín bez finančnej kompenzácie.

V rámci reformy služobného poriadku z roku 2013 sa okrem toho zaviedlo niekoľko opatrení na zlepšenie funkčnosti systému:

– v súlade s príslušnými účtovnými štandardmi[7] a najlepšou poistno-matematickou praxou, ktorá si vyžaduje obdobie predchádzajúcich pozorovaní v súlade s odhadovanými záväzkami súvisiacimi s požitkami po skončení zamestnania, ktoré sa majú použiť pre úrokové sadzby a rast platov s cieľom zaručiť rovnováhu systémov dôchodkového zabezpečenia, sa kĺzavé priemery na pozorovanie úrokových sadzieb v rámci systému dôchodkového zabezpečenia úradníkov EÚ a rastu platov predĺžili o 30 rokov s prechodným obdobím siedmich rokov,

– s cieľom odstrániť problémy s uplatňovaním metódy úpravy, ktoré sa vyskytli v minulosti, boli prijaté opatrenia súvisiace s metódou, ktoré umožňujú každoročne automaticky upraviť sadzby príspevkov do dôchodkového systému. Na tento účel sa sadzba príspevkov do dôchodkového systému pravidelne upravuje bez prijatia právneho aktu. Na informačné účely potom Komisia do dvoch týždňov od aktualizácie uverejní aktualizovanú sadzbu v sérii C *Úradného vestníka Európskej únie*,

– v rámci reformy služobného poriadku z roku 2013 sa vek odchodu do dôchodku určil za druhú premennú vyváženosti systému, aby sa primerane zohľadnili budúce demografické zmeny. Komisia bola poverená najmä tým, aby v päťročných intervaloch posudzovala vek odchodu do dôchodku, pričom vezme do úvahy vývoj, ktorý ovplyvňuje očakávanú dĺžku života štátnych zamestnancov členských štátov a zamestnancov EÚ[8]. Komisia má svoju prvú správu predložiť Európskemu parlamentu a Rade v roku 2019.

---

6 Úpravy platov sa podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 422/2014 a č. 423/2014 zo 16. apríla 2014 za rok 2011 znížili na 0 % a za rok 2012 na 0,8 %.

7 IPSAS 25, články 91 a 96.

8 Článok 77 ods. 6 a ods. 7 služobného poriadku.

4. TECHNICKÉ VYKONÁVANIE PRAVIDIEL S CIEĽOM UDRŽIAVAŤ ROVNOVÁHU SYSTÉMU DÔCHODKOVÉHO ZABEZPEČENIA ÚRADNÍKOV EÚ (2014 – 2018)

Eurostat je orgán zodpovedný za technické vykonávanie prílohy XII k služobnému poriadku. Pri vykonávaní poistno-matematického hodnotenia systému dôchodkového zabezpečenia úradníkov EÚ mu pomáhajú jeden alebo viacerí kvalifikovaní nezávislí odborníci. Metodické otázky, ktoré boli nastolené pri vykonávaní prílohy, rieši Eurostat v spolupráci s vnútroštátnymi odborníkmi z členských štátov, ktorí sa schádzajú v skupine (pracovná skupina podľa článku 83) aspoň raz za rok.

4.1. Činnosť pracovnej skupiny podľa článku 83 v období 2014 – 2018

V období 2014 – 2018 sa pracovná skupina podľa článku 83 stretávala každý rok, ako sa to vyžaduje v služobnom poriadku. Skupina diskutovala a schvaľovala metodické dokumenty, ktoré vypracoval Eurostat.

Eurostat si tiež vymieňa relevantné informácie o poistno-matematickom hodnotení s medzinárodnými organizáciami, ako sú ISRP (International Service for Remunerations and Pensions – Medzinárodná služba pre odmeny a dôchodky koordinovaných organizácií vrátane NATO, ESA, Rady Európy a ďalších), Európska centrálna banka, Európska investičná banka, Európsky investičný fond, Európsky patentový úrad a Eurocontrol.

4.2. Posúdenie zo strany kvalifikovaného nezávislého odborníka

V súlade s článkom 13 ods. 2 prílohy XII k služobnému poriadku Eurostatu pomáha kvalifikovaný nezávislý odborník s ohľadom na metodické vykonávanie a definovanie a výpočet príslušných poistno-matematických predpokladov.

Na základe výsledkov verejnej výzvy na predkladanie ponúk Eurostatu pomáhali:

- EY Actuaires Conseils pri posudzovaní systému dôchodkového zabezpečenia úradníkov EÚ od roku 2014 do roku 2016;
- Consortium of Agilis S.A. a Prudential Ltd. pri posudzovaní systému dôchodkového zabezpečenia úradníkov EÚ v rokoch 2017 a 2018.

Obaja poistní matematici preskúmali a zhodnotili metodiku, výpočty a správy súvisiace s posudzovaním systému dôchodkového zabezpečenia úradníkov EÚ. Títo externí odborníci odsúhlasili najmä vstupné údaje pre výpočty, ako sú základný súbor systému dôchodkového zabezpečenia úradníkov EÚ a poistno-matematické predpoklady.

Záverečné hodnotiace správy, ktoré predložil Eurostat, zahŕňajú odporúčanie týchto poistných matematikov.

Poistní matematici vykonávajú nezávislé paralelné výpočty sadzby príspevku na dôchodky v rámci systému dôchodkového zabezpečenia úradníkov EÚ a predkladajú poistno-matematické stanovisko, ktoré môže byť buď „nekvalifikované“, alebo „kvalifikované“ (druhé z nich vzniká vtedy, keď sa výsledky poistných matematikov od výsledkov Eurostatu líšia viac, než je prípustný 3 % prah významnosti).

V prípade všetkých hodnotiacich správ o systéme dôchodkového zabezpečenia úradníkov EÚ vydaných medzi rokmi 2014 a 2018 poistní matematici vydali stanovisko bez výhrad.

5. KRITÉRIÁ A POISTNO-MATEMATICKÉ PREDPOKLADY

5.1. Zákonné kritériá

Tieto hodnoty súvisia prevažne s uplatňovaním služobného poriadku vrátane pravidiel výpočtu dôchodkových dávok.

Niektoré z týchto kritérií sa menia v závislosti od určitých podmienok týkajúcich sa individuálnej situácie jednotlivých úradníkov[9], napr.:

- ročná akruálna sadzba v prípade úradníkov prijatých od 1. januára 2014 je 1,8 %, v prípade úradníkov prijatých medzi 1. májom 2004 a 31. decembrom 2013 má hodnotu 1,9 % a v prípade osôb prijatých do 30. apríla 2004 hodnotu 2 %,

- „normálny“ vek odchodu do dôchodku, v ktorom môžu úradníci odísť do dôchodku bez toho, aby im boli znížené dôchodkové dávky, sa pohybuje od 60 do 66,

- sú naplánované kompenzácie pre zamestnancov, ktorí zostanú v službe po dosiahnutí veku odchodu do dôchodku (barcelonská iniciatíva), pričom na skorý odchod do dôchodku pred dosiahnutím veku odchodu do dôchodku sa vzťahujú pokuty.

V tabuľke 1 je uvedený zoznam hlavných zákonných kritérií na posledné posúdenie dôchodkov v roku 2018.

Tabuľka 1 – Hlavné zákonné kritériá používané pri poistno-matematickom hodnotení v roku 2018

Ukazovateľ	Hodnota
Právny zdroj	Služobný poriadok účinný od 1. 1. 2014
Referenčný dátum súvisiaci so základným súborom (článok 1 prílohy XII)	31. 12. 2017
Maximálny oficiálny vek odchodu do dôchodku (článok 52 služobného poriadku)	65 (automaticky – úradníci, ktorí nastúpili do služby pred 1. 1. 2014), 66 (automaticky v prípade nových úradníkov), 67 (na žiadosť úradníka) alebo do 70 (výnimočne)
Bežný vek odchodu do dôchodku (článok 52 služobného poriadku a článok 22 prílohy XIII)	Od 60 do 66 podľa odpracovaných rokov, veku a dátumu nástupu do služby
Minimálny vek odchodu do dôchodku (článok 52 písm. b) služobného poriadku, článok 9 prílohy VIII a článok 23 prílohy XIII)	58
Kategória a trieda životného minima (článok 6 prílohy VIII)	prvý stupeň v platovej triede 1
Maximálny starobný dôchodok (článok 77 služobného poriadku)	70 % základného platu v deň odchodu do dôchodku

[9] Pozri prílohu XIII k služobnému poriadku.

Ročná akruálna sadzba (článok 77 služobného poriadku a článok 21 prílohy XIII)	1,8 % (úradníci, ktorí sú v službe od 1. 1. 2014), 1,9 % (úradníci, ktorí sú v službe od 1. 5. 2004), alebo 2 % (úradníci, ktorí boli v službe pred 1. 5. 2004) základného platu
Bonus pre úradníkov, ktorí zostanú v službe po dosiahnutí bežného veku odchodu do dôchodku (článok 5 prílohy VIII a článok 22 prílohy XIII)	1,5 % (noví úradníci) alebo 2,5 % základného platu, alebo 5 % výšky dôchodkových práv získaných vo veku 60 rokov v závislosti od dátumu nástupu do služby, počtu odpracovaných rokov k 1. 5. 2004 a veku úradníka dosiahnutému k 1. 5. 2004
Minimálny starobný dôchodok (článok 77 služobného poriadku)	4 % zo životného minima za každý rok služby
Podpora v invalidite (článok 78 služobného poriadku)	70 % zo základného platu
Minimálna podpora v invalidite (článok 78 služobného poriadku)	100 % životného minima
Pozostalostný dôchodok (článok 79 služobného poriadku a článok 18 prílohy VIII)	60 % starobného dôchodku
Minimálny pozostalostný dôchodok (článok 79 služobného poriadku a článok 18 prílohy VIII)	35 % z posledného základného platu
vdovský/vdovecký dôchodok (článok 79 služobného poriadku a článok 17 prílohy VIII)	60 % zo starobného dôchodku, ktorý by sa vyplácal úradníkovi
Minimálny pozostalostný dôchodok (článok 79 služobného poriadku)	35 % z posledného základného platu alebo z výšky životného minima

5.2. Poistno-matematické predpoklady

Tieto hodnoty treba predpovedať v súlade s ustanoveniami služobného poriadku a s najlepšou všeobecne prijatou poistno-matematickou praxou.

Hodnoty týchto poistno-matematických predpokladov sa odhadovali na základe všeobecnej poistno-matematickej praxe a schválili ich vnútroštátni odborníci z príslušných ministerstiev členských štátov na zasadnutiach pracovnej skupiny podľa článku 83.

Podľa ustanovení uvedených v prílohe XII k služobnému poriadku a rozhodnutí, ktoré prijala pracovná skupina, sa niektoré z týchto predpokladov (napr. tabuľka úmrtnosti) aktualizujú len pri päťročnom posudzovaní systému, zatiaľ čo ostatné sa aktualizujú každoročne. Posledné päťročné posudzovanie bolo vykonané v roku 2018.

5.3. Demografické predpoklady

Hlavné demografické poistno-matematické predpoklady:

– Tabuľky úmrtnosti: Tabuľka očakávanej dĺžky života v EÚ z roku 2018, ktorú vypracoval Eurostat, je prognostická tabuľka, ktorá obsahuje vývoj očakávanej dĺžky života v horizonte 20 rokov (čo sa rovná trvaniu systému dôchodkového zabezpečenia úradníkov EÚ) na základe vývoja úmrtnosti v prípade základného súboru účastníkov systému dôchodkového zabezpečenia úradníkov EÚ. Tabuľka očakávanej dĺžky života v EÚ za rok 2018 teda vychádza zo základného súboru, ktorý sa v plnej miere vzťahuje na systém dôchodkového zabezpečenia úradníkov EÚ.

Tabuľka 2 je úryvok z tabuľky očakávanej dĺžky života.

Vek	Muži		Ženy	
	Pravdepodobnosť úmrtia vo veku x	Očakávaná dĺžka života	Pravdepodobnosť úmrtia vo veku x	Očakávaná dĺžka života
40	0,00052220	44	0,00040251	47
45	0,00089611	39	0,00069129	42
50	0,00151059	35	0,00118716	37
55	0,00254589	30	0,00203834	32
60	0,00428923	25	0,00349874	27
65	0,00691083	21	0,00600232	23
70	0,01268196	17	0,00923173	19
75	0,02321581	13	0,01561910	15
80	0,04230976	10	0,02977824	11
85	0,07648061	7	0,05640000	8
90	0,13322851	5	0,10771240	5

– Tabuľky invalidity vypracúva Eurostat na základe zistení z minulosti.

– Predpokladaný vek odchodu do dôchodku – v súlade s článkom 4 ods. 3 prílohy XII k služobnému poriadku sa odhaduje, že sa bude do dôchodku odchádzať pri pevne stanovenej priemernej sadzbe, ktorá závisí od dátumu nástupu do služby každého zamestnanca.

– Pravdepodobnosť toho, že zamestnanec bude počas odchodu do dôchodku žiť v manželstve.

– Koeficienty týkajúce sa sirôt, rozvedených manželov atď.

V tabuľke 3 je uvedený zoznam demografických predpokladov použitých pri poslednom hodnotení dôchodkov v roku 2018.

Tabuľka 3 – Demografické predpoklady použité pri poistno-matematickom hodnotení v roku 2018

Demografické predpoklady	31. 12. 2017

Tabuľka očakávanej dĺžky života (zdraví zamestnanci)	EULT 2018
Tabuľka očakávanej dĺžky života (zamestnanci so zdravotným postihnutím)	EULT+3r 2018
Tabuľka invalidity	Tabuľka invalidity za rok 2018
Osobný stav	Osobný stav
Pravdepodobnosť, že muži budú vo veku odchodu do dôchodku žiť v manželstve	82 %
Pravdepodobnosť, že ženy budú vo veku odchodu do dôchodku žiť v manželstve	52 %
Priemerný vekový rozdiel úradníka/úradníčky a jeho/jej manžela/manželky	1 rok
Predpokladaný vek odchodu do dôchodku	63 až 66
Fluktuácia	Fluktuácia za rok 2018

5.4. Finančné a ekonomické predpoklady

Podľa článkov 10 a 11 prílohy XII k služobnému poriadku sa skutočná diskontná sadzba (úrokové sadzby dlhodobého verejného dlhu členských štátov) a všeobecný rast miezd (ročná miera zmien v platových stupniciach) počítajú ako kĺzavý priemer príslušných sadzieb za predchádzajúcich 30 rokov. Podľa článku 11a prílohy XII sa však kĺzavý priemer bude až do roku 2020 počítať na základe konkrétneho časového harmonogramu.

Skutočná diskontná sadzba a všeobecný rast miezd sa v roku 2018 počítali ako priemer príslušných sadzieb za predchádzajúcich 24 rokov od roku 1994 do roku 2017: v dôsledku toho sa hodnoty v prípade skutočnej diskontnej sadzby v roku 2018 aktualizovali na 2,9 % a hodnoty v prípade všeobecného rastu miezd na –0,1 %.

Ďalším významným ekonomickým predpokladom je tabuľka vývoja individuálnej mzdy, ktorá sa vzťahuje na rast platov odzrkadľujúci služobný postup úradníkov EÚ (t. j. povýšenia a služobný vek). Nadobudnutím účinnosti nového služobného poriadku 1. januára 2014 sa služobný postup úradníkov EÚ vyvíjal a posilnil sa vzťah medzi platovou triedou a funkciou; prístup k najvyšším platovým triedam vo funkčných skupinách AD a AST je teraz za určitých podmienok obmedzený. Okrem toho sa zaviedla funkčná skupina AST/SC.

V tabuľke 4 je uvedený zoznam ekonomických a finančných predpokladov použitých pri poslednom posudzovaní dôchodkov v roku 2018.

Tabuľka 4 – Ekonomické a finančné predpoklady použité pri poistno-matematickom hodnotení v roku 2018

Finančné predpoklady	31. 12. 2017
Mzdová tabuľka	Platná od 1. 7. 2017
Trvanie	20 rokov

Nominálna diskontná sadzba	4,8 %
Miera inflácie	1,8 %
Skutočná diskontná sadzba	2,9 %
Všeobecný rast miezd	–0,1 %
Všeobecné precenenie dôchodkov (rovná sa všeobecnému rastu miezd)	–0,1 %
Vývoj individuálnej mzdy	Tabuľku vývoja individuálnej mzdy za rok 2018
Koeficient v prípade sirotského dôchodku a dôchodku rozvedených manželov	13 %
Opravné koeficienty (článok 3 ods. 5 prílohy XI a článok 20 prílohy XIII)	0,0 %

6. VÝSLEDKY: VÝVOJ SADZBY PRÍSPEVKOV DO SYSTÉMU DÔCHODKOVÉHO ZABEZPEČENIA

6.1. Hodnotenia dôchodkov medzi rokmi 2014 a 2018

V období 2014 – 2018 sa sadzba príspevku na dôchodok na zaručenie rovnováhy systému počítala ako tretina pomeru medzi celkovými nákladmi na službu a celkovými ročnými základnými platmi v súlade s článkom 83 ods. 2 služobného poriadku.

V tabuľke 5 sú uvedené výsledky každého hodnotenia od roku 2014.

Tabuľka 5 – Príspevok do systému dôchodkového zabezpečenia podľa roku medzi rokmi 2014 a 2018

Položky	**Hodnotenia dôchodkov**				
	2014	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**
	Referenčný dátum				
	31. 12. 2013	**31. 12. 2014**	**31. 12. 2015**	**31. 12. 2016**	**31. 12. 2017**
Náklady na službu pri odchode do dôchodku	28,3 %	28,2 %	27,2 %	27,1 %	27,4 %
Náklady na službu pri invalidite	1,3 %	1,3 %	1,3 %	1,3 %	1,7 %
Náklady na službu pri úmrtí	0,9 %	0,9 %	1,0 %	0,9 %	0,9 %
Pomer nákladov na službu/základného platu	**30,4 %**	**30,5 %**	**29,5 %**	**29,3 %**	**30,0 %**
Sadzba príspevkov od	**10,1 %**	**10,2 %**	**9,8 %**	**9,8 %**	**10,0 %**

úradníkov (tretina celkového pomeru)					
Použitá sadzba príspevkov od úradníkov	**10,1 %**	**10,1 %**	**9,80 %**	**9,80 %**	**10,0 %**

6.2. Výsledky posledného hodnotenia dôchodkov

V poistno-matematickom hodnotení systému dôchodkového zabezpečenia úradníkov EÚ za rok 2018 sa naznačuje, že na zabezpečenie rovnováhy tohto systému dôchodkového zabezpečenia je sadzba príspevku potrebná na financovanie tretiny dávok, ktoré sa budú vyplácať, 10,0 % zo základného platu (alebo podpory v invalidite).

Uvedená vypočítaná sadzba príspevku (10 %) je tretina pomeru medzi celkovými nákladmi na službu (1 424,8 milióna EUR) a celkovými ročnými základnými platmi (4 749,2 milióna EUR). Táto sadzba je *vyššia* (+0,2 %) než sadzba vypočítaná v roku 2017 (9,8 %).

Podľa článku 83a ods. 3 služobného poriadku sa aktualizuje referenčné číslo stanovené v článku 83 ods. 2. Na informačné účely Komisia do dvoch týždňov od aktualizácie uverejní aktualizovanú sadzbu (10,0 %) v sérii C *Úradného vestníka Európskej únie*.

Aktualizácia nadobudne účinnosť v rovnakom čase ako ročná aktualizácia odmien podľa článku 65 služobného poriadku, t. j. bude mať retroaktívny účinok od 1. júla 2018.

7. ROVNOVÁHA SYSTÉMU DÔCHODKOVÉHO ZABEZPEČENIA

Ako sa opisuje v časti 2.3 tejto správy, systém dôchodkového zabezpečenia úradníkov EÚ je v rovnováhe, pokiaľ ročné príspevky, ktoré odviedli úradníci, pokrývajú tretinu práv získaných počas daného roka, t. j. podľa služobného poriadku, pokiaľ ide o starobný dôchodok, 1,8 %, 1,9 % alebo 2 % konečného základného platu pred odchodom do dôchodku. Keďže sadzba príspevku do systému dôchodkového zabezpečenia sa vypočíta tak, aby sa zaručila rovnováha systému, systém je v rovnováhe vtedy, keď sa použije vypočítaná sadzba.

Počas referenčného obdobia, ktoré sa vzťahuje na túto správu, sa sadzba príspevku do systému dôchodkového zabezpečenia aktualizovala na základe sadzby príspevku, ktorú vypočítal Eurostat po zvážení osobitných ustanovení služobného poriadku:

– článok 2 ods. 1 prílohy XII k služobnému poriadku (akákoľvek aktualizácia nepovedie k tomu, že by príspevok bol o viac než jeden percentuálny bod vyšší alebo nižší ako sadzba uplatňovaná v predchádzajúcom roku);

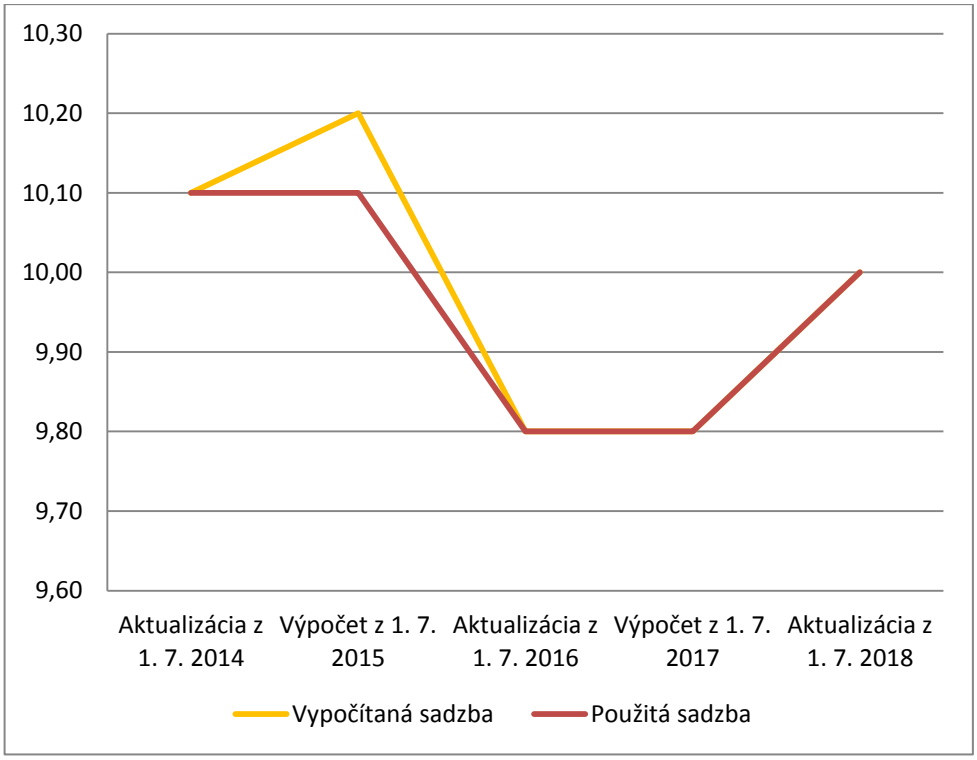
– článok 2 ods. 2 prílohy XII k služobnému poriadku (rozdiel zistený medzi aktualizáciou sadzby príspevku, ktorá by vyplynula z poistno-matematického výpočtu, a aktualizáciou vyplývajúcou zo zmeny uvedenej v poslednej vete odseku 1 sa nikdy nevracia, a teda ani nezohľadňuje v neskorších poistno-matematických výpočtoch);

– článok 83a ods. 4 služobného poriadku (pri príležitosti ročných aktualizácií v rámci päťročného poistno-matematického hodnotenia sa sadzba príspevku aktualizuje, iba ak je medzi v súčasnosti používanou sadzbou príspevku a sadzbou potrebnou na udržanie

poistno-matematickej rovnováhy rozdiel aspoň 0,25 bodu. Tento limit sa nepoužíva pri päťročnom hodnotení, aké sa vykonalo v roku 2018).

Na grafe 1 sú zhrnuté vypočítané a použité sadzby príspevkov.

Graf 1 – Zhrnutie vypočítaných a použitých sadzieb príspevkov do systému dôchodkového zabezpečenia



Z grafu vyplýva, že použitá sadzba príspevku do systému dôchodkového zabezpečenia bola veľmi blízko sadzbe, ktorú vypočítal Eurostat. Treba poznamenať, že malé rozdiely medzi sadzbami vyplývajúce z uplatňovania uvedených ustanovení služobného poriadku môžu byť pozitívne alebo negatívne; tieto rozdiely sa z dlhodobého hľadiska navzájom anulujú.

Tento spôsob teda splnil osobitný cieľ zaručiť, aby príspevok do systému dôchodkového zabezpečenia, ktorý úradník zaplatí do rozpočtu, pokrýval tretinu nákladov v rámci systému dôchodkového zabezpečenia, ako sa to stanovuje v článku 1 ods. 1 prílohy XII k služobnému poriadku, a systém dôchodkového zabezpečenia úradníkov EÚ je teda v rovnováhe.

8. VPLYV SYSTÉMU DÔCHODKOVÉHO ZABEZPEČENIA ÚRADNÍKOV EÚ NA ROZPOČET

V šesťdesiatych rokoch Rada rozhodla, že príspevky úradníkov sa nebudú odkladať do skutočného dôchodkového fondu, ale budú sa namiesto toho pripisovať k rozpočtu EÚ v čase, keď sa vyberú, a vynaložia sa v súlade s rozhodnutiami rozpočtového orgánu, t. j. neprideľujú sa na žiadnu konkrétnu oblasť politiky. Rada v rovnakom čase rozhodla, že sa nebude vyberať časť príspevku odvádzaná zamestnávateľom. Európske inštitúcie sa namiesto toho podujali zaplatiť budúce dôchodkové dávky (ktoré budú účtované do rozpočtu Únie) po odchode zamestnancov do dôchodku.

Z rozpočtového hľadiska systém dôchodkového zabezpečenia EÚ teda v minulosti vytváral čistý príjem, keďže ešte nedozrel, t. j. príspevky od činných úradníkov, ktorí získavajú dôchodkové práva, prevážili dávky, ktoré čerpal obmedzený počet dôchodcov. Príjem zo systému dôchodkového zabezpečenia pozostával z príspevkov úradníkov a zamestnávateľa. Príspevky od zamestnávateľa sa pritom neplatili do fondu, ale prejavili sa iba v dôchodkovom záväzku. Takto **sa do rozpočtu EÚ v skutočnosti požičiavali peniaze od členov systému výmenou za ručenie, že im budú v budúcnosti vyplatené dávky**.

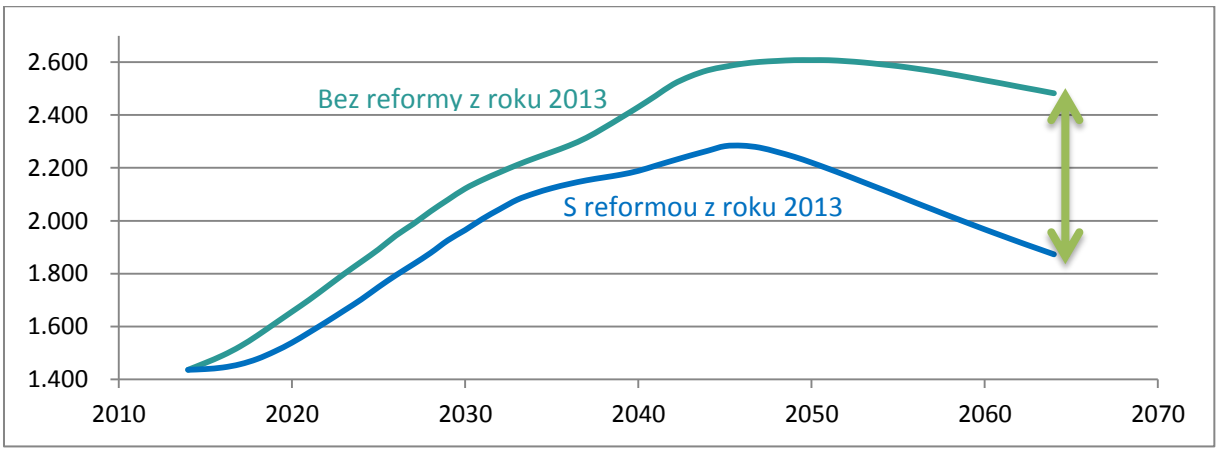
V dôsledku rozširovania EÚ a jej pracovnej sily od vytvorenia systému dôchodkového zabezpečenia v šesťdesiatych rokoch sa čistý počet dôchodcov (rozdiel medzi počtom úradníkov, ktorí odchádzajú do dôchodku, a zosnulými dôchodcami) zvýšil a bude sa zvyšovať aj počas ďalšieho viacročného finančného rámca (VFR). Napriek tomu, že výdavky na dôchodky sa z dlhodobého hľadiska značne znížia z dôvodu postupných reforiem, tieto reformy podliehali prechodným ustanoveniam, keďže dôchodkové práva chráni zásada nadobudnutých práv. **Vplyv reformy na rozpočet v súvislosti s výdavkami na dôchodky sa teda prejavuje postupom času**. V dôsledku toho má z dôvodu nezrelosti systému dôchodkového zabezpečenia úradníkov EÚ rastúci trend výdavkov na dôchodky pokračovať až do štyridsiatych rokov.

Značné úspory nákladov na dôchodky, ktoré reforma spôsobí (pozri graf 2), sa potvrdili v štúdii Eurostatu z roku 2016 o dlhodobých rozpočtových dôsledkoch nákladov na dôchodky[10]. Túto štúdiu uvítali členské štáty ako objektívne a realistické posúdenie situácie. Eurostat zistil, že reformou z roku 2013 by **sa dlhodobé dôchodky znížili o približne 30 %** nad rámec úspor z predchádzajúcej revízie systému dôchodkového zabezpečenia v roku 2004. Na základe štúdie Eurostatu niekoľko členských štátov zdôraznilo význam ustanovení súvisiacich s dôchodkami, ktorými sa zabezpečuje, aby EÚ ostala atraktívnou inštitúciou pre uchádzačov zo všetkých členských štátov, najmä z tých, ktoré majú relatívne vysoké príjmy na obyvateľa.

Vo veľmi krátkom čase boli okrem toho zavedené dve po sebe nasledujúce rozsiahle reformy služobného poriadku (t. j. v roku 2004 a 2014), čím vznikla právna nutnosť zaviesť **prechodné opatrenia** pri ich vykonávaní, ktoré sa týkajú veľkých častí súčasných úradníkov. Okrem týchto právnych obmedzení by ďalšie zmeny existujúcich pravidiel v tejto chvíli ešte viac narušili istotu a predvídateľnosť, pokiaľ ide o pracovné podmienky a dôchodkové dávky. Pravdepodobne by to ešte viac narušilo schopnosť inštitúcií riešiť značnú zistenú zemepisnú nevyváženosť.

Graf 2 – Vývoj dlhodobých nákladov na dôchodky (čísla v miliónoch EUR pri stálych cenách) podľa štúdie Eurostatu z roku 2016

[10] SWD(2016) 268.



9. ZÁVERY

Vykonávaním prílohy XII k služobnému poriadku zo strany Komisie sa zabezpečuje stabilita systému dôchodkového zabezpečenia úradníkov EÚ a vyváženosť fiktívneho fondu, zatiaľ čo sú úspešne vykonávané reformy služobného poriadku z rokov 2004 a 2013, čím sa postupne zvyšujú ročné úspory.

Vzhľadom na uvedené naplnilo uplatňovanie prílohy XII k služobnému poriadku svoj osobitný cieľ zaručiť, aby bol systém dôchodkového zabezpečenia úradníkov EÚ v rovnováhe, keďže príspevok do systému dôchodkového zabezpečenia, ktorý úradníci uhrádzajú do rozpočtu, pokrýva tretinu každoročne získaných práv z týchto dôvodov:

- sadzba príspevku, ktorú vypočítal Eurostat, pokrývala tretinu dôchodkových práv získaných v danom roku;
- vypočítanú sadzbu príspevku schválili vnútroštátni odborníci a kvalifikovaní nezávislí odborníci;
- použitá sadzba príspevku bola veľmi blízko vypočítanej sadzbe;
- malé rozdiely medzi vypočítanými a použitými sadzbami vznikli v dôsledku osobitných ustanovení služobného poriadku. Keďže tieto rozdiely môžu byť pozitívne alebo negatívne, z dlhodobého hľadiska majú tendenciu sa navzájom anulovať.

Spoluzákonodarcovia rozhodli, že táto správa by mala byť zameraná na poistno-matematickú rovnováha systému dôchodkového zabezpečenia v období 2014 – 2018, nie na budúci vývoj výdavkov na dôchodky. Treba naopak spomenúť, že Komisia v návrhu nariadenia Rady, v ktorom sa stanovuje ďalší VFR, predstavila očakávané výdavky na obdobie 2021 – 2027 založené najmä na ročnom raste výdavkov na dôchodky, ako sa uvádza v časti 8. Pri tejto príležitosti sa Komisia tiež podujala pouvažovať nad tým, či je uskutočniteľné vytvoriť pre úradníkov EÚ dôchodkový fond založený na kapitálovom financovaní v rámci preskúmania viacročného finančného rámca v polovici trvania v roku 2023.